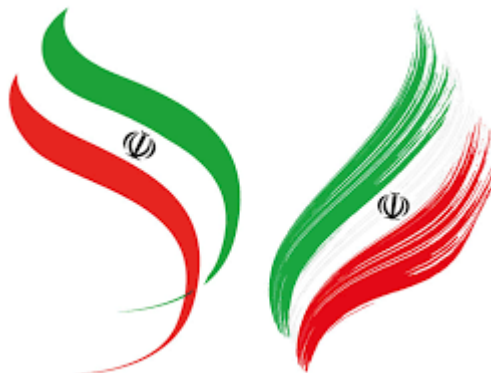

باسمه تعالی

خبرنامه هفتگی مدیریت بدهی های عمومی

در این شماره می خوانید:

۱. وضعیت کلان بدهی ها و مطالبات دولت، روند فصلی نسبت بدهی دولت و شرکت های دولتی به تولید ناخالص داخلی، وضعیت بدهی ها و مطالبات دولت و شرکت های دولتی به تفکیک اشخاص و نهادها
۲. عملکرد انتشار و تسویه اوراق بهادار دولت
۳. وضعیت شفافیت های اثرگذار بر بازارهای پولی و مالی کشور
۴. گزینه اطلاعات مربوط به بازار بدهی طی هفته
۵. عملکرد تسویه و تهاجر بدهی ها و مطالبات دولت
۶. عملکرد حسابرسی بدهی ها و مطالبات دولت
۷. اهم اخبار و رفتارها
۸. نکته آموزشی هفته
۹. فرصت های سرمایه گذاری در اسناد خزانه اسلامی دولت

تهیه و تدوین: اداره مدیریت ریسک، تدوین راهبردها و پایش پایداری بدهی های دولت

هفته منتهی به پنجشنبه ۲ تیر ۱۴۰۱

<https://iridmo.mefa.ir>

Riskmgn@mefa.gov.ir

<https://sokhan.mefa.ir/۸۰۸۲>

▪ مقدمه

گزارش حاضر در راستای ایفای وظایف مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت در حوزه اطلاع‌رسانی، شفاف‌سازی و ارتقای دانش عمومی در زمینه مدیریت بدهی‌های عمومی تهیه شده است. مخاطبین محترم می‌توانند از طریق وبگاه مرکز و یا راه‌اندازی سامانه "سخن" بر روی تلفن همراه، نسخ قبلی خبرنامه را دریافت و همچنین از طریق پست الکترونیکی که در صفحات اول و آخر خبرنامه درج شده است، نظرات و پیشنهادات سازنده خود را ارسال نمایند. عمده اقلام و داده‌های اطلاعاتی در این خبرنامه از ادارات داخلی مرکز (ادارات گزارشگری بدهی‌ها و مطالبات عمومی، حسابداری کل و روابط مالی دولت، تامین مالی و اوراق بهادار اسلامی، مدیریت نقدینگی و بازاریابی اوراق مالی اسلامی، ساماندهی و تهاتر بدهی‌ها و مطالبات دولتی و اداره حسابرسی داخلی و بررسی‌های ویژه) دریافت شده است.

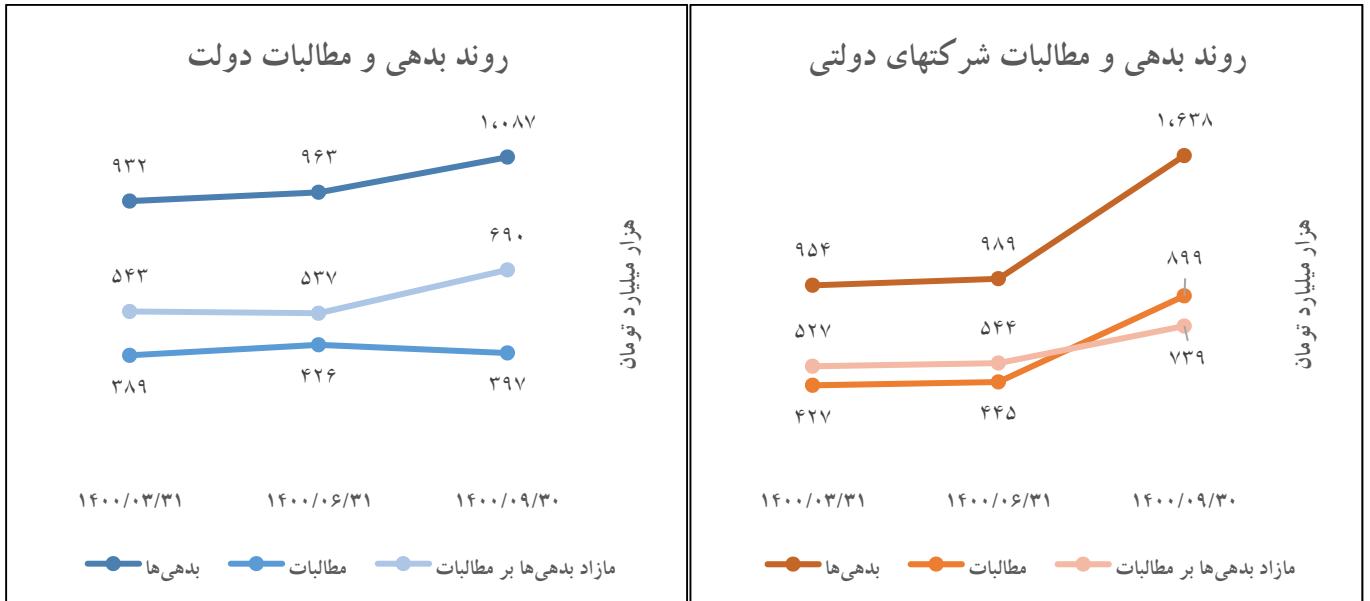
۱ وضعیت کلان بدهی‌ها و مطالبات دولت و شرکت‌های دولتی در پایان پاییز ۱۴۰۰

در راستای انجام تکالیف قانونی مندرج در بند (الف) ماده (۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۴ و ماده (۳) آیین نامه اجرایی آن موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۲۴۰/۶/ت ۵۲۲۳۰ هـ مورخ ۱۳۹۴/۵/۱۷ هیات محترم وزیران، گزارش جامع بدهی‌ها و مطالبات دولت و شرکت‌های دولتی می‌باید در مقاطع فصلی و سالانه براساس آخرین اطلاعات درج شده توسط دستگاه‌های اجرایی در سامانه مدیریت اطلاعات بدهی‌ها و مطالبات دولت (سماد) تهیه و به مراجع قانونی ذیربط ارائه شود. اضافه می‌نماید، از آبان ماه ۱۳۹۴ تاکنون بالغ بر ۳۱ گزارش جامع فصلی و سالانه تهیه و برای ارایه به مراجع ذیربط برای رییس جمهور محترم ارسال شده است. این گزارش‌ها بر مبنای اطلاعات ثبت شده (بیش از ۱۵۱,۰۰۰ فقره گزارش) توسط بیش از ۳۵۰۰ دستگاه‌های اجرایی (نقطه گزارشگری) از سراسر کشور و مستند به تراز مالی آنها، پس از بررسی و پالایش تهیه و تجمیع شده است. شایان ذکر است براساس اطلاعات ثبت‌شده در سامانه فوق‌الذکر تا پایان شهریور ماه سال جاری، بدهی‌ها و مطالبات دولت برحسب طبقات مندرج در ماده (۱) قانون مذکور به ترتیب مبلغ ۱,۰۸۶,۵۵۳ میلیارد تومان و مبلغ ۳۹۶,۹۶۹ میلیارد تومان می‌باشد که جزئیات آن به شرح ذیل ارایه شده است:

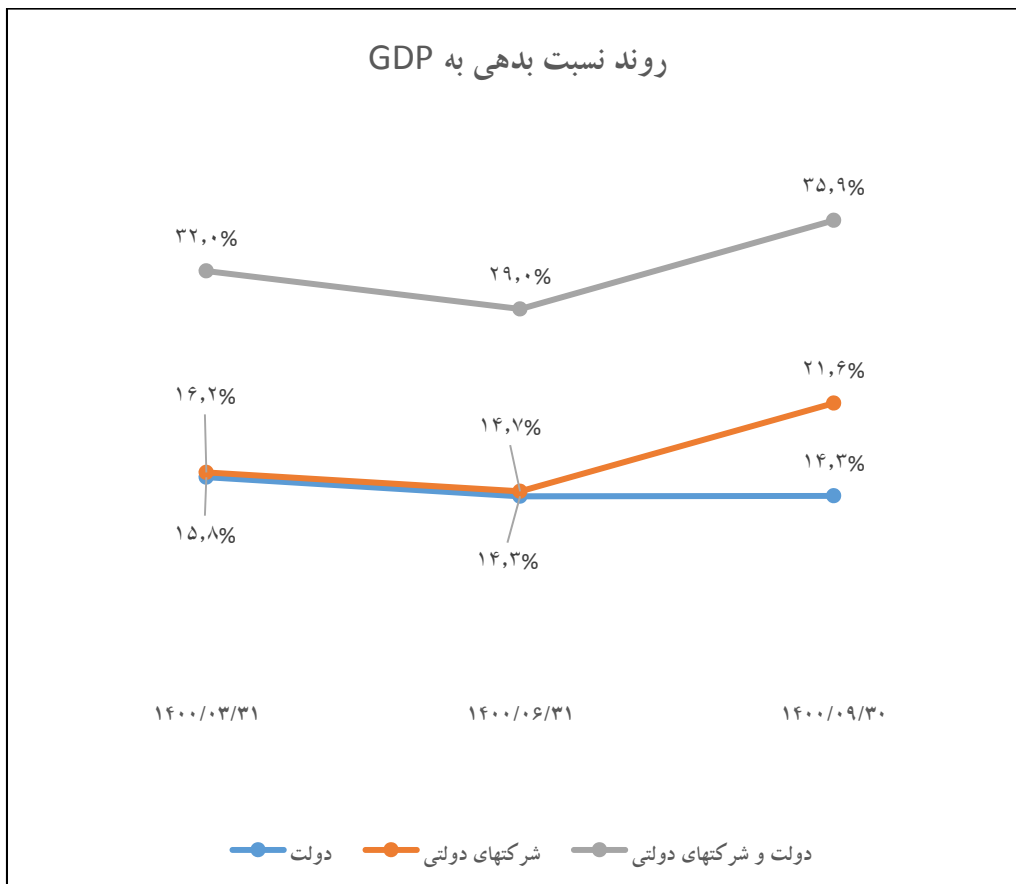
۱,۱ گزارش بدهی‌ها و مطالبات دولت و شرکت‌های دولتی (میلیون ریال)

عنوان	۱۴۰۰/۹/۳۰	۱۴۰۰/۶/۳۱	افزایش (کاهش)
بدهی‌های دولت	۱۰,۸۶۵,۵۳۰,۴۶۳	۹,۶۲۵,۵۱۳,۳۷۸	۱,۲۴۰,۰۱۷,۰۸۵
مطالبات دولت	۳,۹۶۹,۶۹۴,۳۰۵	۴,۲۵۶,۷۴۶,۴۱۷	(۲۸۷,۰۵۲,۱۱۲)
مازاد بدهی‌ها بر مطالبات دولت	۶,۸۹۵,۸۳۶,۱۵۹	۵,۳۶۸,۷۶۶,۹۶۱	۱,۵۲۷,۰۶۹,۱۹۷
بدهی‌های شرکت‌های دولتی	۱۶,۳۸۰,۷۴۹,۶۳۵	۹,۸۸۷,۰۷۷,۴۲۰	۶,۴۹۳,۶۷۲,۲۱۵
مطالبات شرکت‌های دولتی	۸,۹۸۶,۴۵۱,۵۷۹	۴,۴۴۵,۶۶۵,۵۹۴	۴,۵۴۰,۷۸۵,۹۸۵
مازاد بدهی‌ها بر مطالبات شرکت‌های دولتی	۷,۳۹۴,۲۹۸,۰۵۷	۵,۴۴۱,۴۱۱,۸۲۶	۱,۹۵۲,۸۸۶,۲۳۱

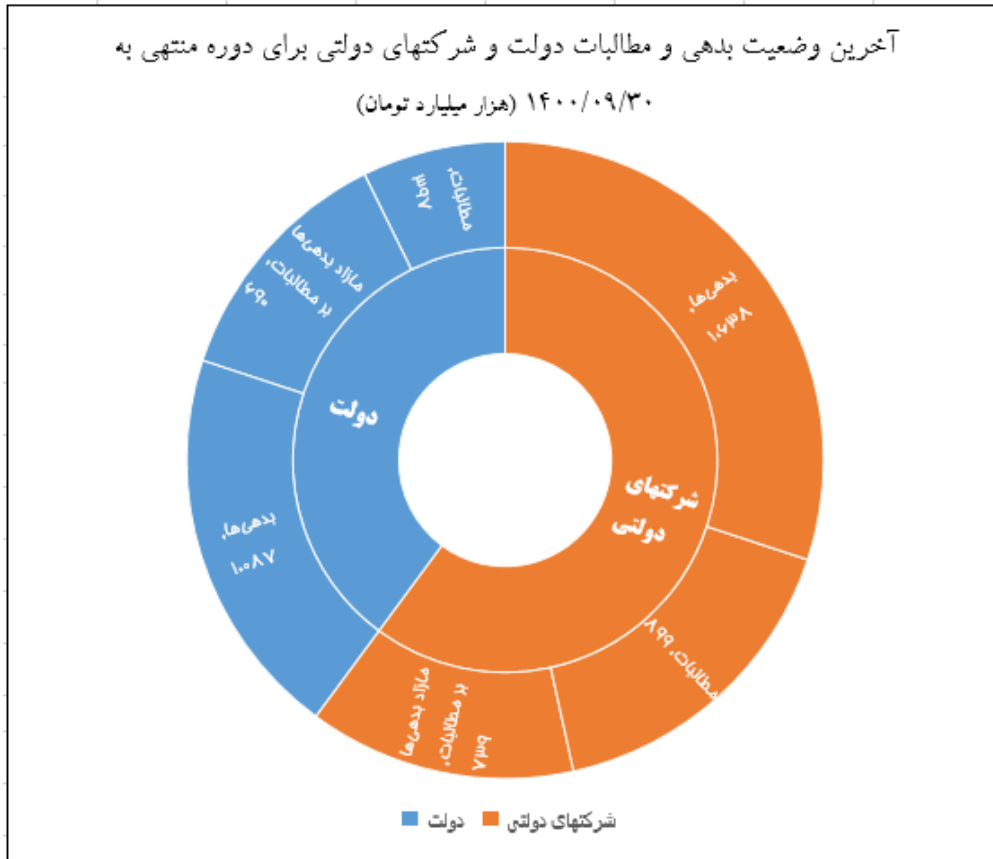
۱,۲ روند بدهی‌ها و مطالبات دولت و شرکت‌های دولتی

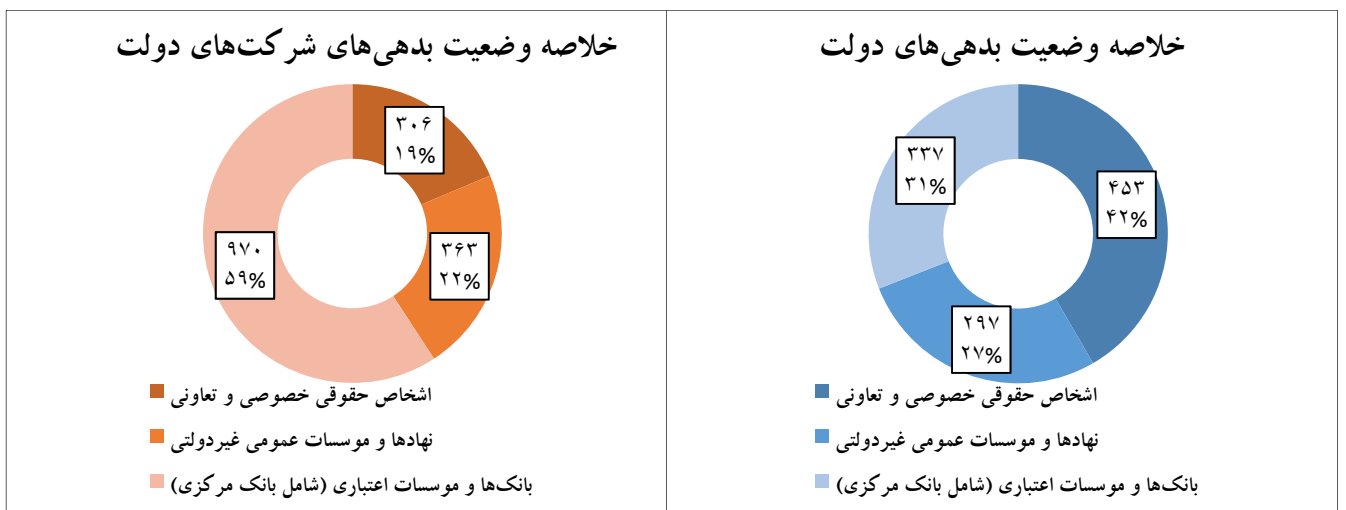
۱,۳ روند نسبت بدهی دولت و شرکت‌های دولتی به تولید ناخالص داخلی

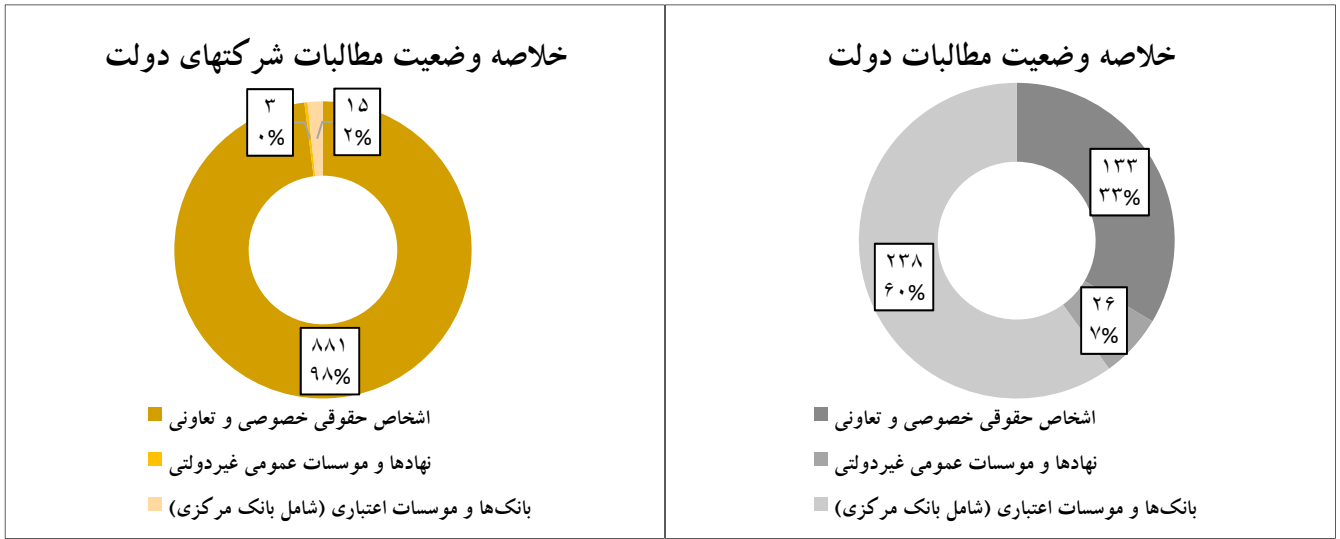
۱,۴ آخرین وضعیت بدهی‌ها و مطالبات دولت و شرکتهای دولتی

۱,۵ خلاصه وضعیت بدهی‌های دولت و شرکتهای دولتی به تفکیک طبقات مندرج در قانون رفع موانع تولید (هزار میلیارد تومان)

۱,۶ خلاصه وضعیت مطالبات دولت و شرکت‌های دولتی به تفکیک طبقات مندرج در قانون رفع موانع تولید (هزار میلیارد تومان)

۱,۷ خلاصه وضعیت بدهی‌ها و مطالبات دولت به تفکیک اشخاص و نهادها (هزار میلیارد تومان)

وضعیت بدهی‌ها و مطالبات دولت به تفکیک اشخاص و نهادها
تاریخ منتهی به ۱۴۰۰/۰۹/۳۰
(هزار میلیارد تومان)

■ مطالبات ■ بدهی‌ها

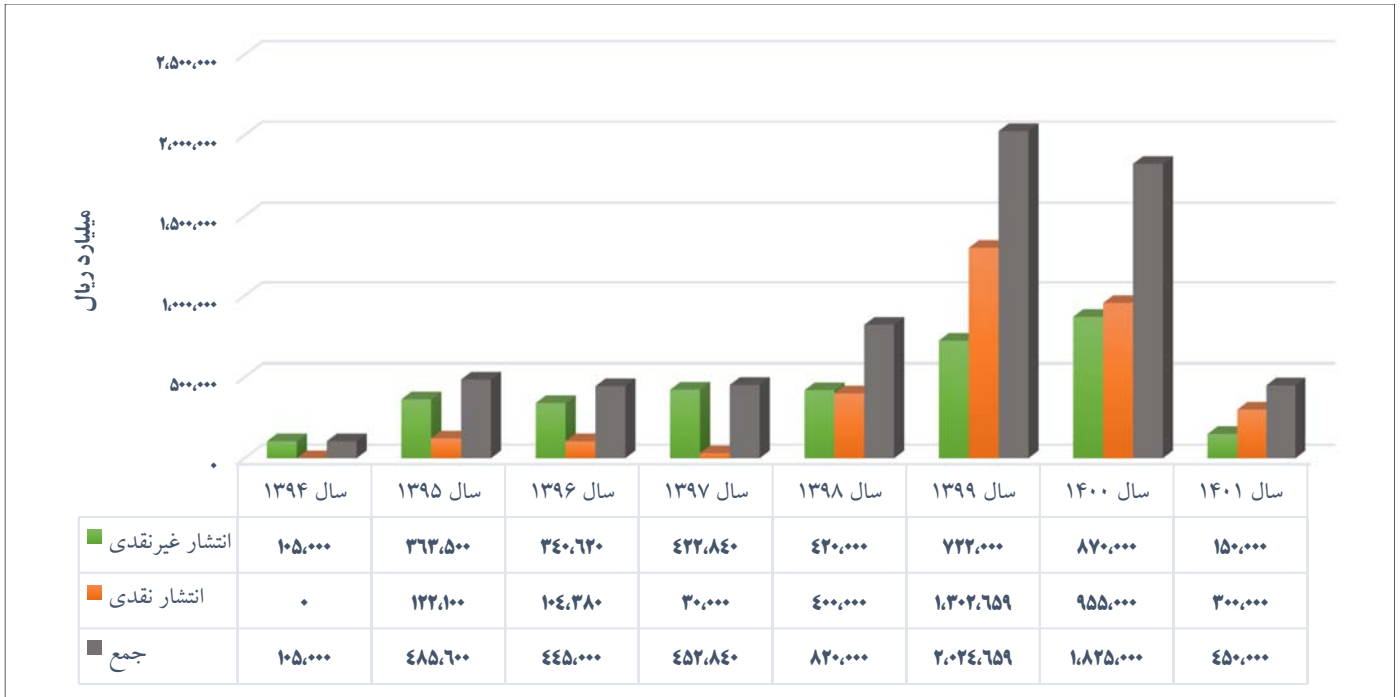
بدهی‌ها		مطالبات	
دارندگان اوراق مالی اسلامی: ۳۵۵	بانک مرکزی، ج.ا.ا بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی دولتی: ۲۹۸	بانک مرکزی، ج.ا.ا بانک‌ها و موسسات اعتباری دولتی: ۱۵۳	سایر اشخاص حقوقی: ۱۳۳
	بانک مرکزی، ج.ا.ا بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی دولتی: ۲۹۸	بانک مرکزی، ج.ا.ا بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر دولتی: ۲۹۷	سایر اشخاص حقوقی: ۹۸
		بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی خصوصی: ۳۸	موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی: ۲۶
		بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی خصوصی: ۸۵	

۱,۸ خلاصه وضعیت بدهی‌ها و مطالبات شرکتهای دولتی به تفکیک اشخاص و نهادها (هزار میلیارد تومان)

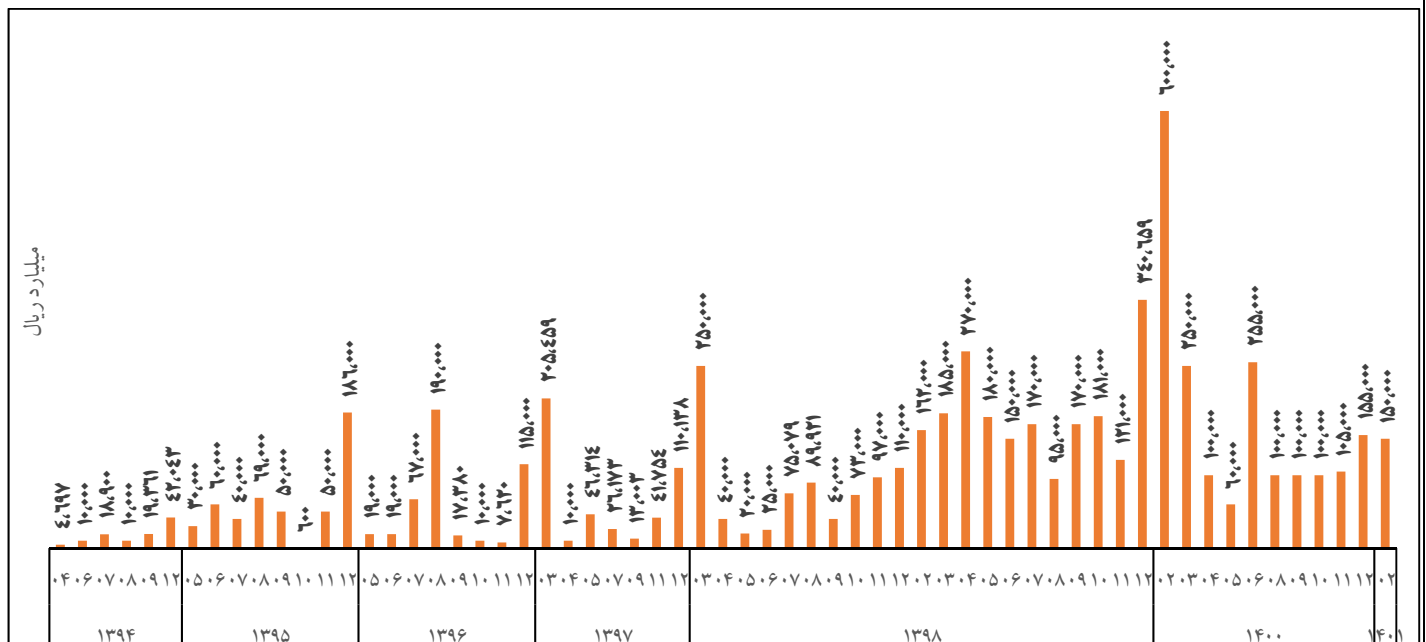

۲ عملکرد مربوط به انتشار و تسویه اوراق بهادار دولت

۲,۱ عملکرد انتشار سالانه اوراق مالی اسلامی با تضمین دولت به تفکیک نقدی و غیرنقدی

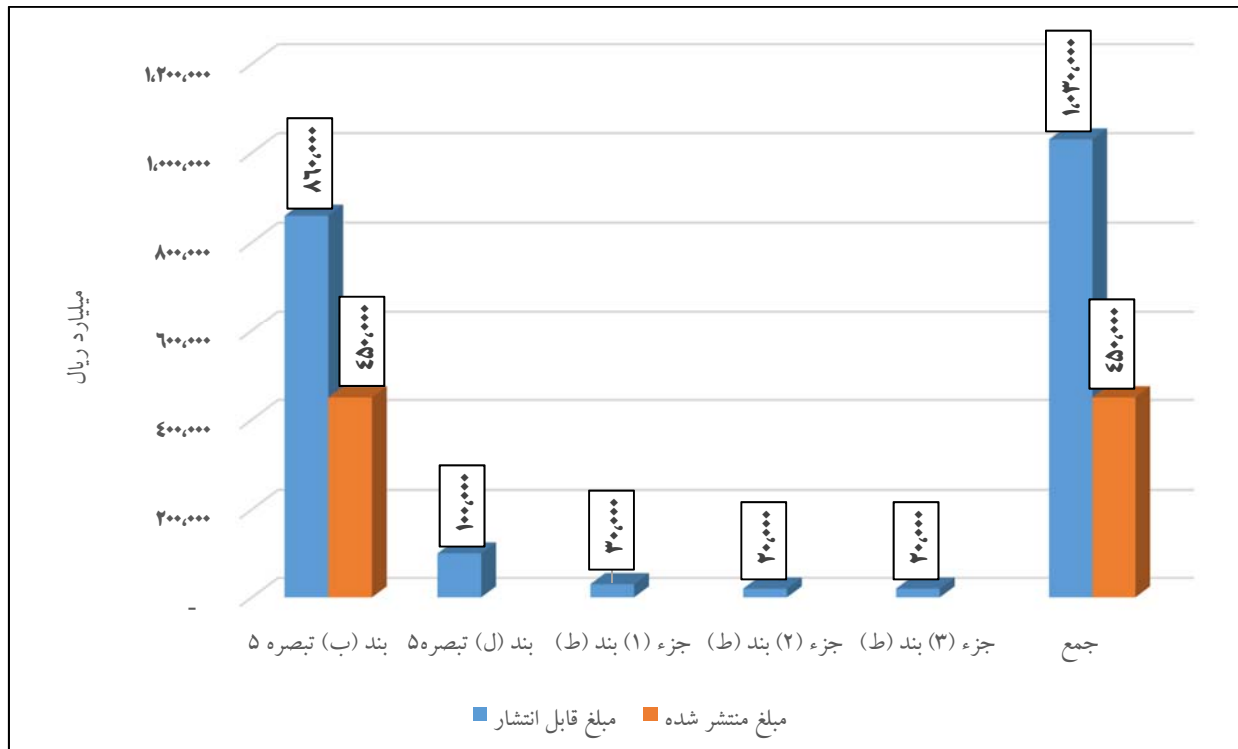

۲,۲ عملکرد انتشار ماهانه اوراق مالی اسلامی با تضمین دولت

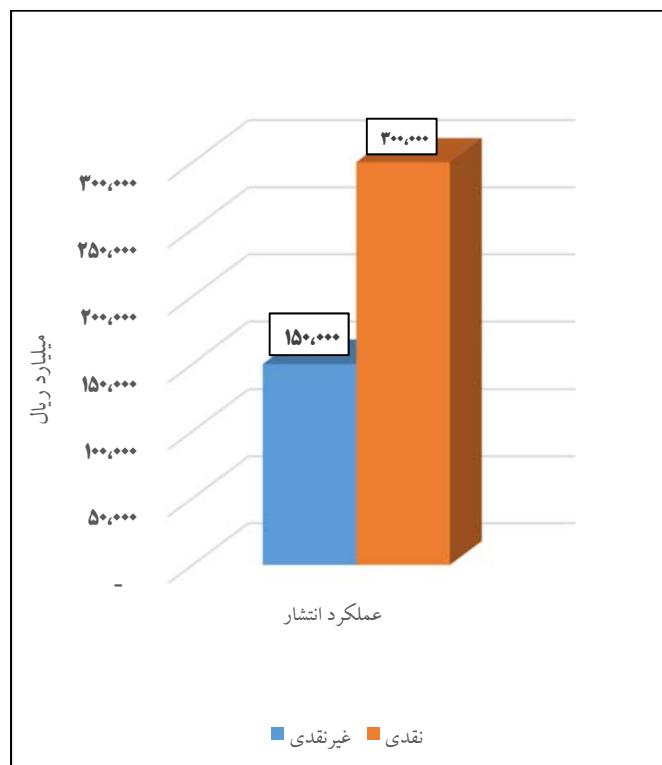

عملکرد بالای برخی ماه‌ها به دلیل انتشار اسناد خزانه اسلامی بوده است. اسناد مذکور به صورت یکجا منتشر و به تدریج از طریق دستگاه‌های اجرایی دارای سهمیه به طلبکاران دولت واگذار می‌شود و لذا از محل انتشار اوراق مذکور وجوه نقد به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز نمی‌گردد. با توجه به واگذاری تدریجی، طلبکاران دولت نیز به مرور و در صورت نیاز به تامین منابع مالی نقدی، اقدام به فروش اسناد خود در بازار سرمایه می‌نمایند.

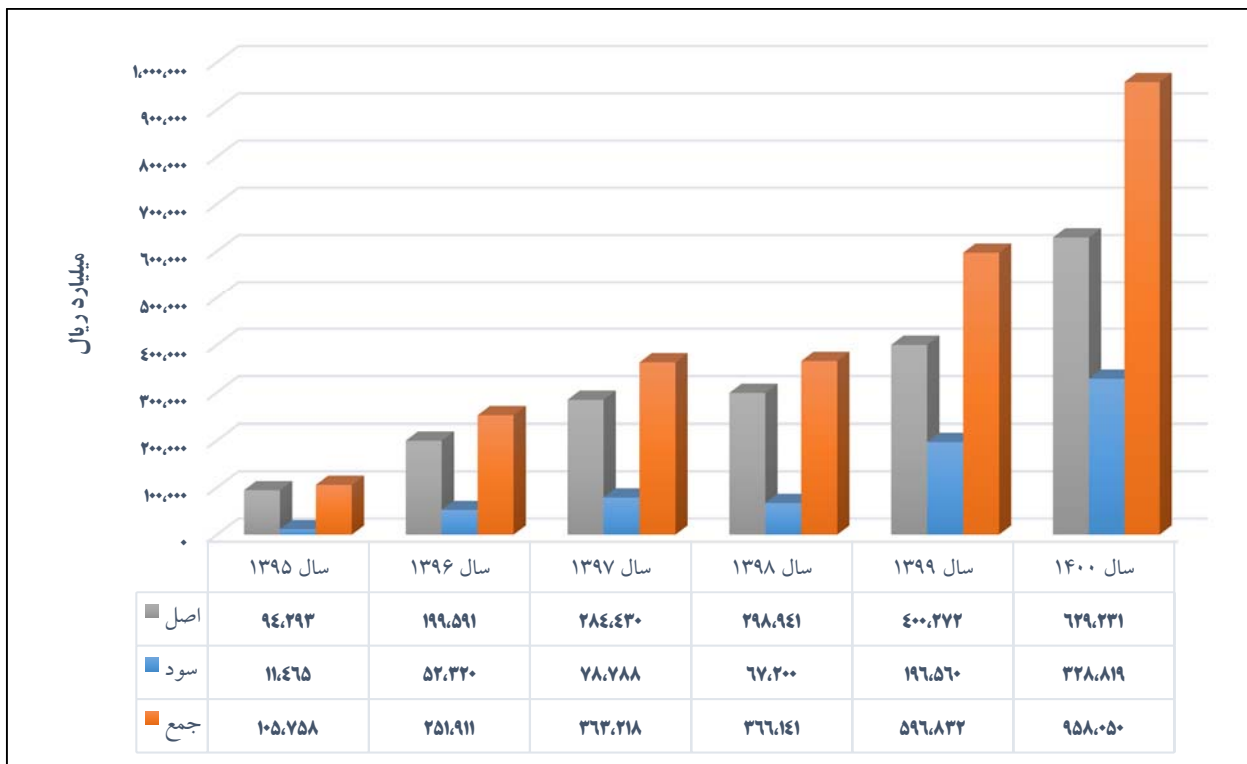
۲,۳ عملکرد انتشار اوراق دولتی مطابق با ظرفیت‌های قانونی در سال ۱۴۰۱

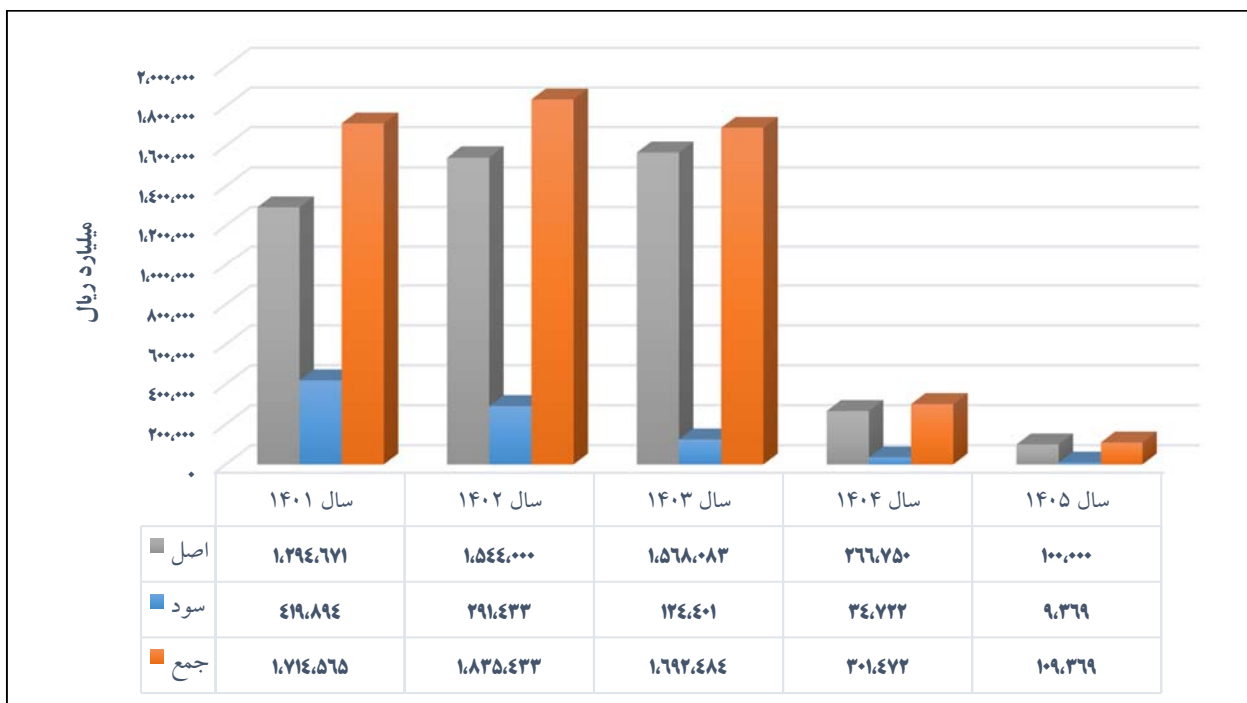
۲,۴ عملکرد انتشار اوراق دولتی از ابتدای سال جاری به تفکیک نوع انتشار

۲,۵ عملکرد تسویه اصل و سود اوراق دولتی در سنوات گذشته

۲,۶ وضعیت تعهدات آتی در خصوص تسویه اصل و سود اوراق دولتی در سنوات آتی

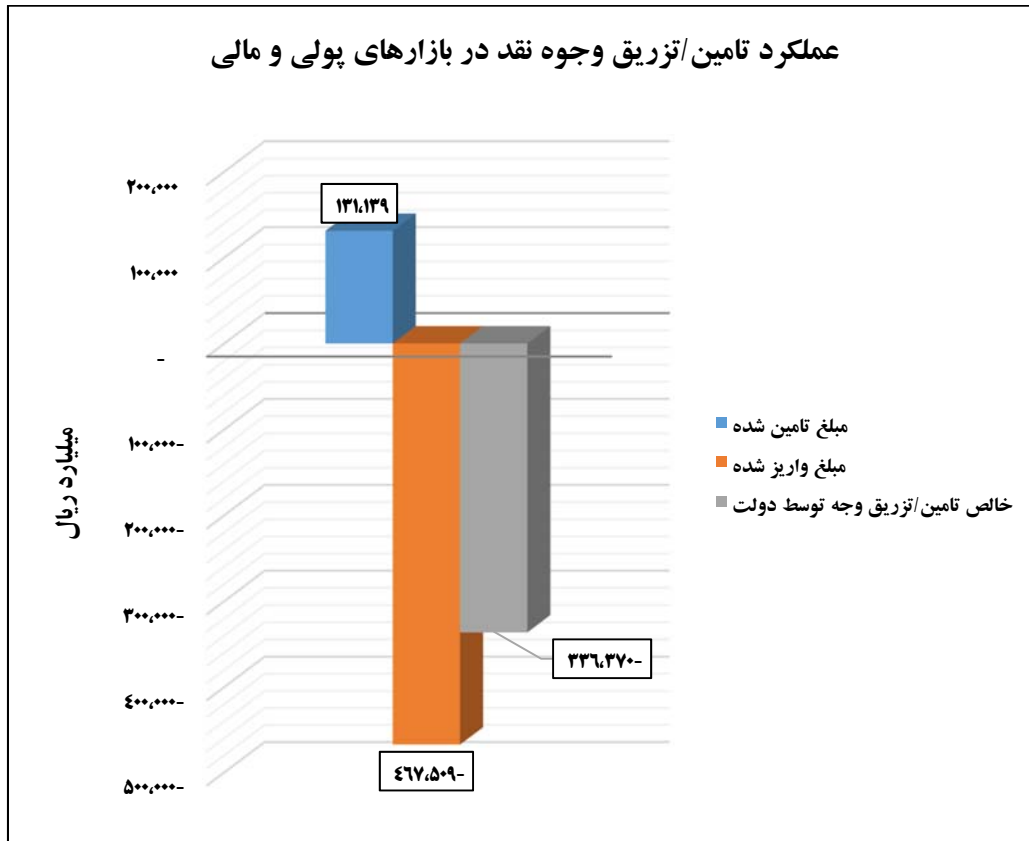
از ابتدای سالجاری تا تاریخ تهیه گزارش، مبلغ ۴۶۷,۵۰۹ میلیارد ریال از تعهدات مربوط به اوراق با تضمین دولت در سال ۱۴۰۱ (شامل مبلغ ۳۷۰,۰۰۰ میلیارد ریال بابت اصل و مبلغ ۹۷,۵۰۹ میلیارد ریال بابت سود) تسویه شده است. لذا مبالغ مورد نیاز برای تسویه تعهدات

اوراق با تضمین دولت تا انتهای سال ۱۴۰۵، به مبلغ ۵,۱۸۵,۸۱۴ میلیارد ریال (شامل مبلغ ۴,۴۰۳,۵۰۳ میلیارد ریال بابت اصل و مبلغ ۷۸۲,۳۱۱ میلیارد ریال بابت سود) می‌باشد.

۲,۷ میزان تعهدات تا پایان سال و عملکرد تسویه اوراق دولتی از ابتدای سال ۱۴۰۱ (میلیارد ریال)

عنوان	مبلغ تسویه شده	تعهدات باقیمانده تا پایان سال
اصل اوراق دولتی	۳۷۰,۰۰۰	۹۲۴,۶۷۱
سود اوراق دولتی	۹۷,۵۰۹	۳۲۲,۳۸۵
جمع	۴۶۷,۵۰۹	۱,۲۴۷,۰۵۶

۲,۸ خالص وجه نقد تامین/تزریق شده توسط دولت در نتیجه انتشار و تسویه اوراق مالی اسلامی از ابتدای سال ۱۴۰۱

۳ وضعیت شاخص‌های اثرگذار بر بازارهای پولی و مالی کشور

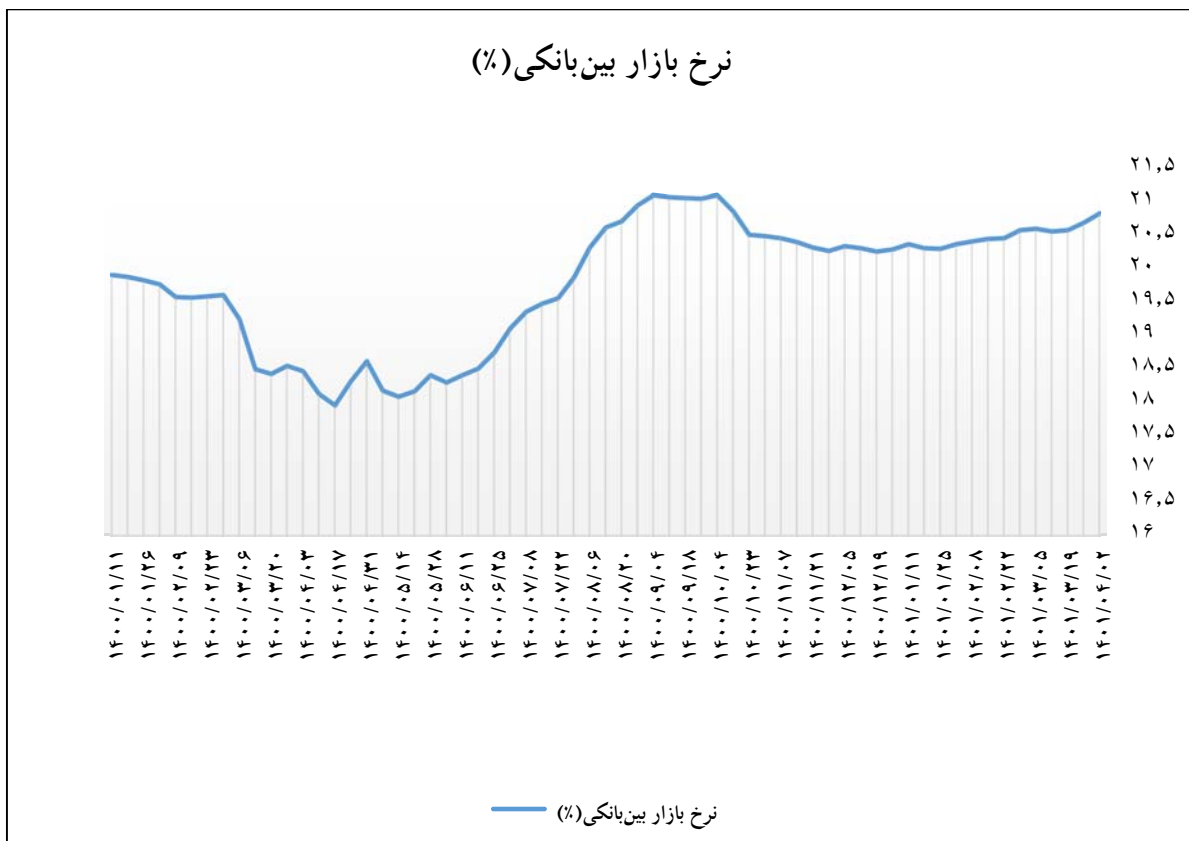
۳,۱ تصویری کلی از تغییرات متغیرهای پولی و مالی

عنوان	هفته جاری	هفته گذشته	تغییرات (%)
نرخ بازار بین بانکی	۲۰,۸۲٪	۲۰,۶۸٪	۰,۱۴٪
میانگین بازده اوراق با درآمد ثابت در بازار سرمایه	۲۰,۸۹٪	۲۰,۸۴٪	۰,۰۵٪
شاخص کل صکوک فرابورس ایران (هموزن)	۵۹۶,۷۶	۵۹۴,۶۲	۰,۳۶٪
شاخص اسناد خزانه اسلامی فرابورس ایران (هموزن)	۲۳۵,۸۸	۲۳۵,۸۱	۰,۰۳٪
شاخص کل بورس اوراق بهادار (هموزن)	۴۲۲,۲۹۲	۴۲۸,۹۳۲	-۱,۵۵٪

تغییرات بیشتر از نیم درصد مثبت با علامت ▲ و بیشتر از نیم درصد منفی با علامت ▼ نشان داده می‌شود.

تغییرات کمتر از نیم درصد مثبت یا منفی با علامت ■ نشان داده می‌شود.

۳,۲ نمودار روند تاریخی نرخ بازار بین بانکی:

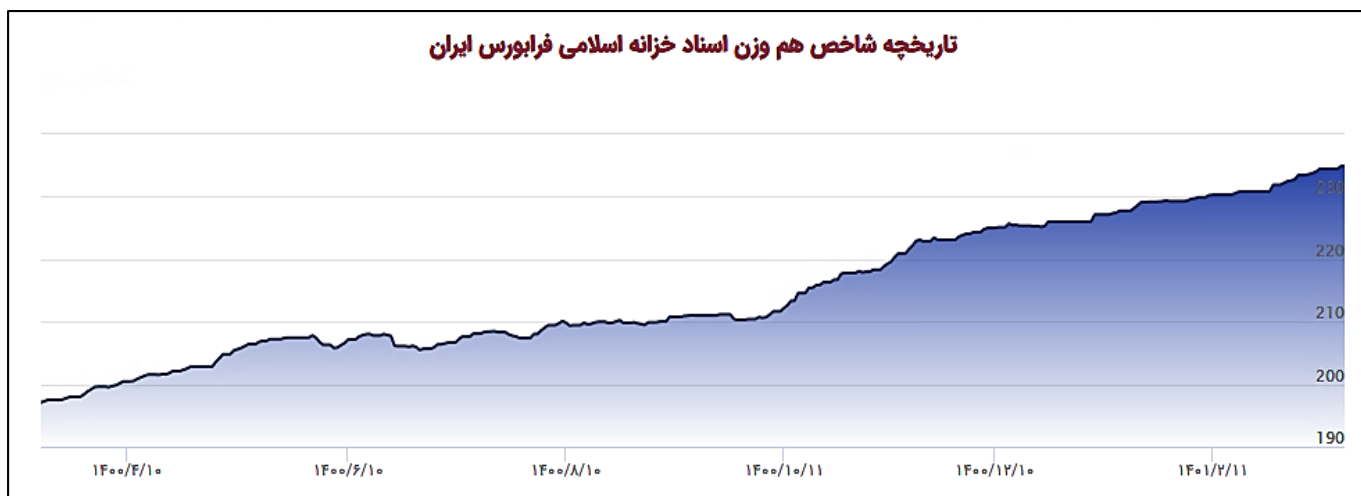
بر اساس آخرین اطلاعات واصله، میانگین موزون نرخ سود بازار بین بانکی در هفته منتهی به ۱۴۰۱/۰۴/۰۲، معادل ۲۰,۸۲ درصد بوده است که نسبت به هفته گذشته ۱۴ صدم درصد افزایش و نسبت به ماه گذشته ۲۳ صدم درصد افزایش داشته است.

۳,۳ نمودار روند تاریخی میانگین بازده اوراق با درآمد ثابت در بازار سرمایه

بر اساس آخرین اطلاعات دریافتی میانگین بازده اوراق با درآمد ثابت معادل ۲۰,۸۹ درصد سالانه می‌باشد که نسبت به هفته گذشته ۵ صدم درصد افزایش و نسبت به ماه گذشته ۸ صدم درصد افزایش داشته است.

۳,۴ نمودار تاریخچه شاخص اسناد خزانه اسلامی فرابورس ایران (هموزن)

بر اساس آخرین اطلاعات دریافتی شاخص اسناد خزانه اسلامی فرابورس ایران به رقم ۲۳۵,۸۸ واحد رسیده است. بازدهی سبد اسناد خزانه دولتی در طی هفته گذشته مثبت ۰,۰۳ درصد و طی ماه گذشته مثبت ۱,۳۴ درصد بوده است. این در حالیست که بازدهی شاخص کل صکوک فرابورس ایران (هموزن) طی هفته گذشته ۳۶ صدم درصد و طی ماه گذشته ۱,۵۰ درصد بوده است.

۳,۵ شاخص کل بورس اوراق بهادار (هم وزن)

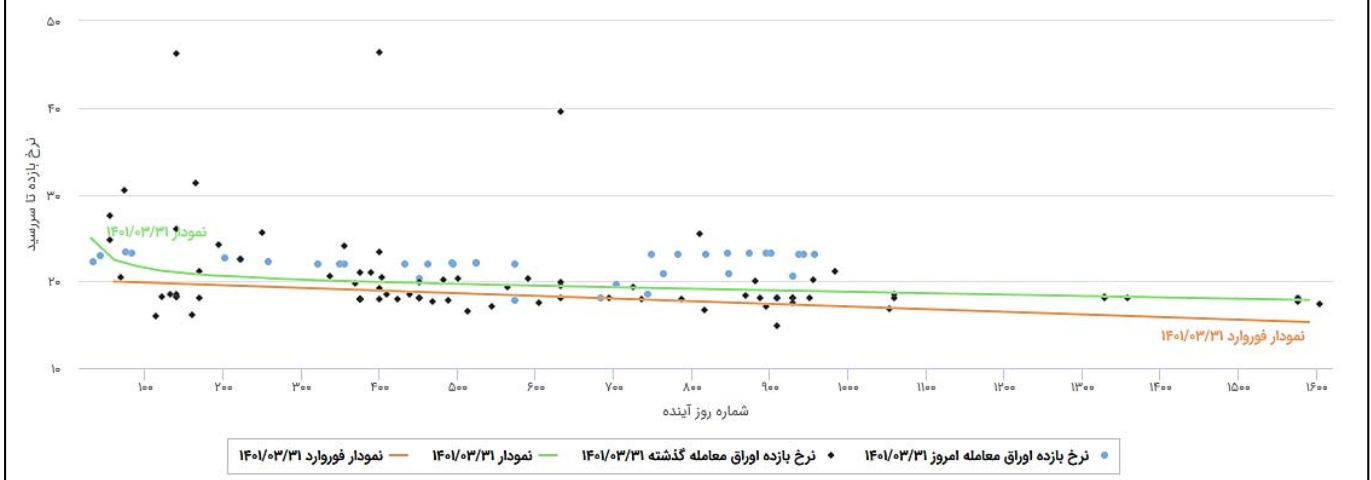
منبع: شرکت مدیریت و فناوری بورس تهران

شاخص کل بورس اوراق بهادار در هر کشوری همانند دماسنج اقتصاد آن کشور می‌باشد و از اهمیت بالایی برخوردار است. لذا در کنار سایر شاخص‌های مهم، نمودار شاخص هم‌وزن نیز می‌بایست مورد توجه قرار گیرد. همانطور که ملاحظه می‌شود، شاخص هم‌وزن که برگرفته از میانگین هم‌وزن شده کلیه سهام قابل معامله در بورس اوراق بهادار می‌باشد، بر اساس آخرین اطلاعات دریافتی به رقم ۴۲۲,۲۹۲ واحد رسیده است و نسبت به هفته گذشته ۱,۵۵ درصد کاهش و نسبت به ماه گذشته ۳,۳۲ درصد کاهش داشته است.

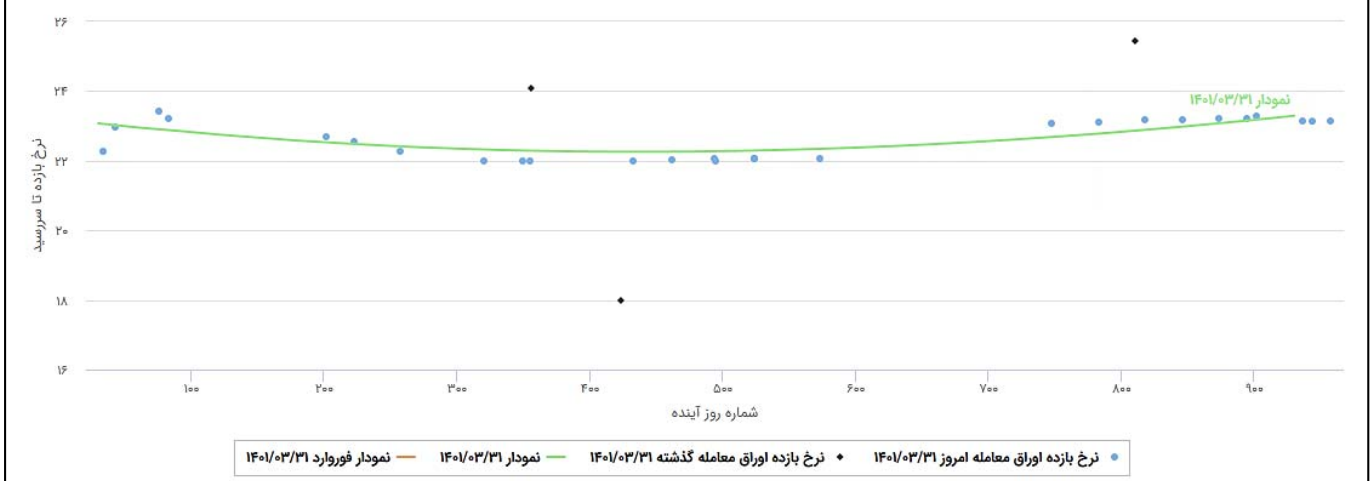
۳,۶ منحنی‌های بازده تا سررسید اسناد خزانه اسلامی و اوراق دولتی

منحنی بازده تا سررسید نموداری است که به صورت لحظه‌ای متوسط نرخ بهره بازار (محور عمودی) و مدت زمان تا سررسید (محور افقی) را نشان می‌دهد. نمودارهای ذیل منحنی بازده تا سررسید اوراق دولتی و اسناد خزانه اسلامی را نشان می‌دهد:

منحنی بازده تا سررسید اوراق دولتی

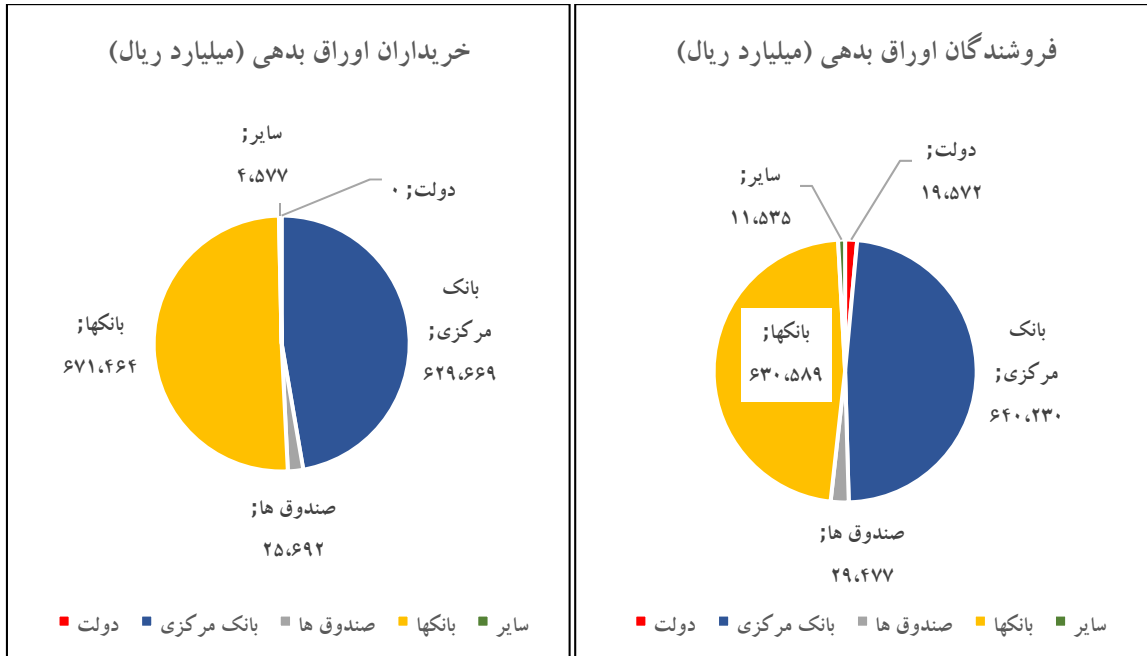
منحنی بازده تا سررسید اوراق اسناد خزانه اسلامی (اخزا)

در حالت عادی شیب این منحنی به دلیل ارزش زمانی پول مثبت (ملایم) است، اگر شیب این منحنی تند و صعودی باشد، یعنی اوراق با سررسید بالاتر، سود بیشتری دارند پس پول حال حاضر ارزشمند است و نوید بخش آینده روشن و بازدهی بالا خواهد بود و شیب منحنی تخت یا منفی نتیجه عکس خواهد داشت و نشان دهنده رکود در اقتصاد پیش رو است. همانند شاخص اوراق با درآمد ثابت، هرچه بازار بدهی عمیق تر باشد قابلیت اتکاء این نمودارها افزایش می‌یابد.

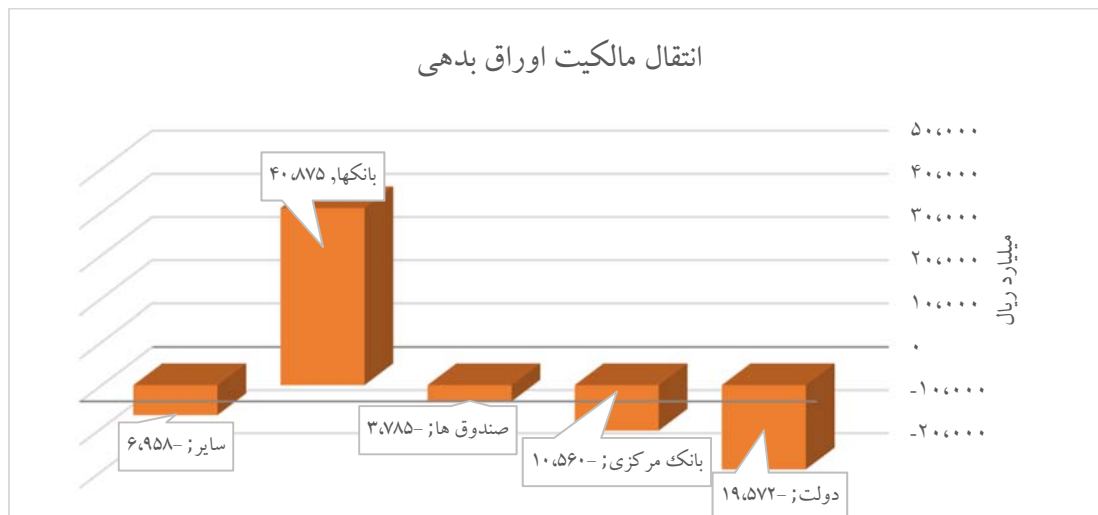
۴ گزیده اطلاعات مربوط به بازار بدهی طی هفته

۴,۱ خریداران و فروشندگان اوراق بدهی در هفته (۲۸ خرداد الی ۳۱ خرداد)

منبع: فرابورس ایران

۴,۲ نمودار انتقال مالکیت اوراق بدهی در هفته (۲۸ خرداد الی ۳۱ خرداد)

منبع: فرابورس ایران

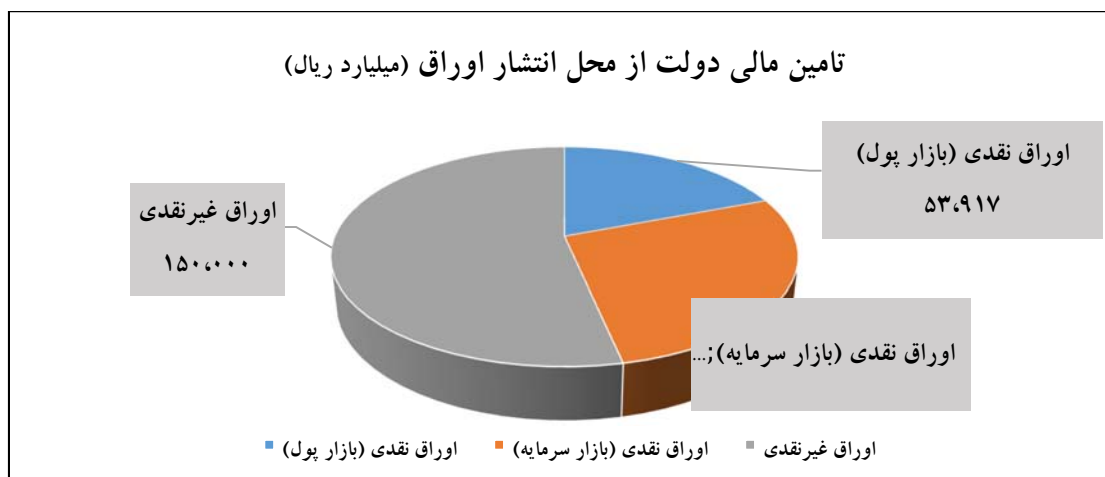
همانطور که ملاحظه می شود در هفته گذشته، بانکها بطور عمده خریداران اوراق بدهی بوده اند و بانک مرکزی بطور خالص مبلغ ۱۰,۵۶۰ میلیارد ریال در بازار بدهی فروشنده اوراق بوده است. همچنین وزارت امور اقتصادی و دارایی به نیابت از دولت اقدام به تامین منابع نقدی به مبلغ ۱۹,۵۷۲ میلیارد ریال از طریق اوراق بهادار اسلامی نموده است.

۴,۳ نتیجه عرضه اوراق بهادار دولتی منتهی به مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۰۱

حسب تصمیمات اتخاذ شده در راستای تأمین مالی بهینه پنجمین هفته عرضه اوراق مالی اسلامی منتهی به مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۰۱ برگزار شد، که طی آن ضمن برگزاری حراج و اخذ سفارش‌های خرید اوراق از متقاضیان در سامانه‌های بازار بین‌بانکی کارگزاری بانک مرکزی و مظنه‌یابی شرکت مدیریت فناوری بورس مبلغ ۱,۹۵۷ میلیارد تومان اوراق به شرح جدول ذیل به فروش رسید.

شرح	نماد معاملاتی	سررسید اوراق	مبلغ عرضه (میلیون ریال)	نرخ اسمی اوراق	نرخ بهره موثر اوراق	متقاضیان	مبلغ کل فروخته شده (میلیون ریال)
عرضه اوراق مراجعه عام	اراد۱۰۵	مرداد۱۴۰۳	۴,۲۱۳,۷۰۰	۱۸٪	۲۲٪	بازار سرمایه	۴,۰۱۹,۲۸۰
	اراد۱۰۶	شهریور۱۴۰۲	۸۰,۶۴۳,۸۰۰		۲۱,۵٪	بازار سرمایه	۱,۸۳۹,۷۶۲
	اراد۱۰۷	مهر۱۴۰۳	۹۹,۹۱۰,۰۰۰		۲۲٪	بازار پول	۹,۷۵۳,۸۰۰
						بازار سرمایه	۳,۹۵۹,۰۸۱
جمع کل فروش			۱۸۴,۷۶۷,۵۰۰				۱۹,۵۷۱,۹۲۳

۴,۴ جزئیات عملکرد انتشار اوراق مالی اسلامی در سال ۱۴۰۱

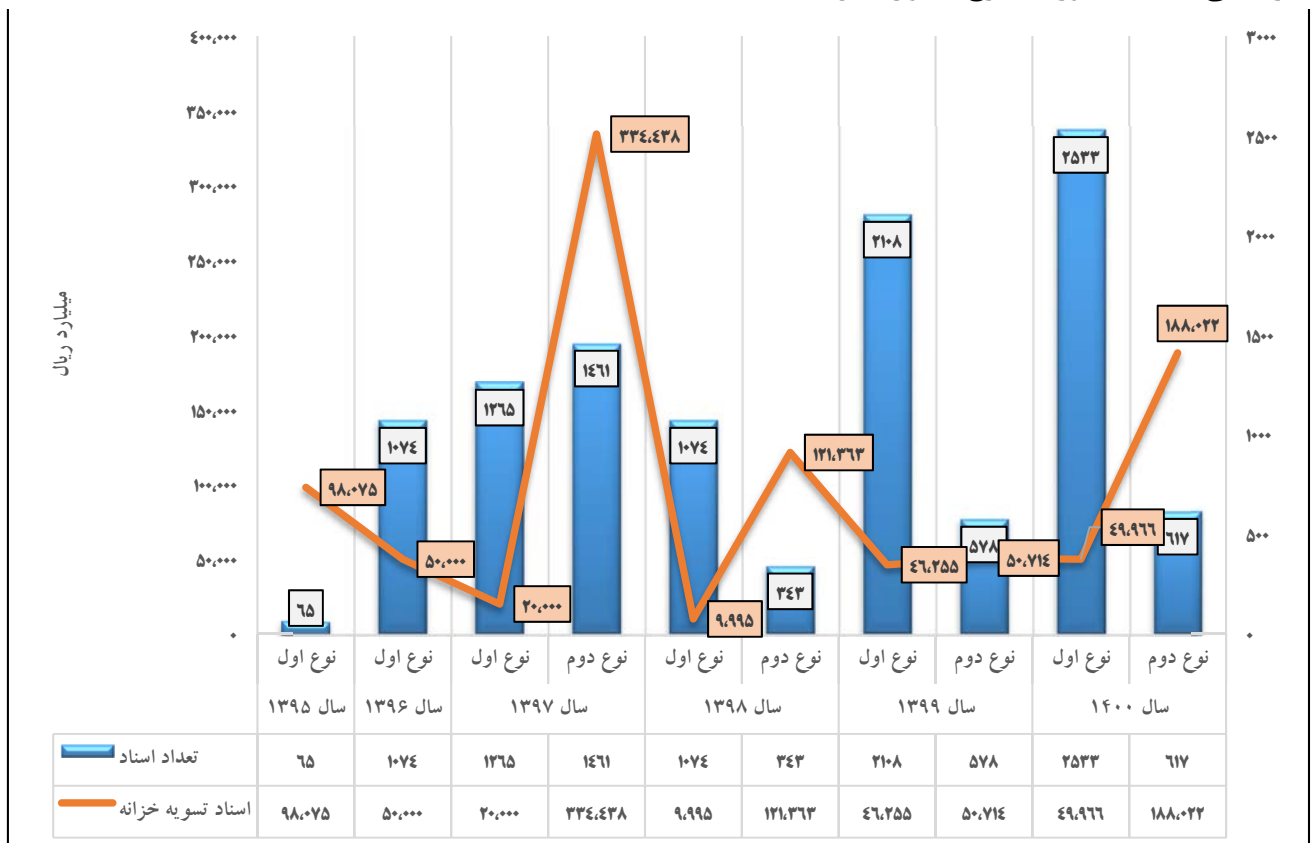
۴,۵ برنامه عرضه اوراق دولتی در هفته آتی

نماد معاملاتی	تاریخ سررسید	تعداد ورقه (ورقه یک میلیونی ریالی)
اراد۱۰۶	شهریور۱۴۰۲	۶۸,۷۵۷,۶۰۰
اراد۱۰۷	مهر۱۴۰۳	۹۵,۷۴۰,۰۰۰
جمع کل		۱۶۴,۴۹۷,۶۰۰

۵ عملکرد تسویه و تهاتر بدهی‌ها و مطالبات

۵,۱ عملکرد اسناد تسویه خزانه نوع اول و دوم

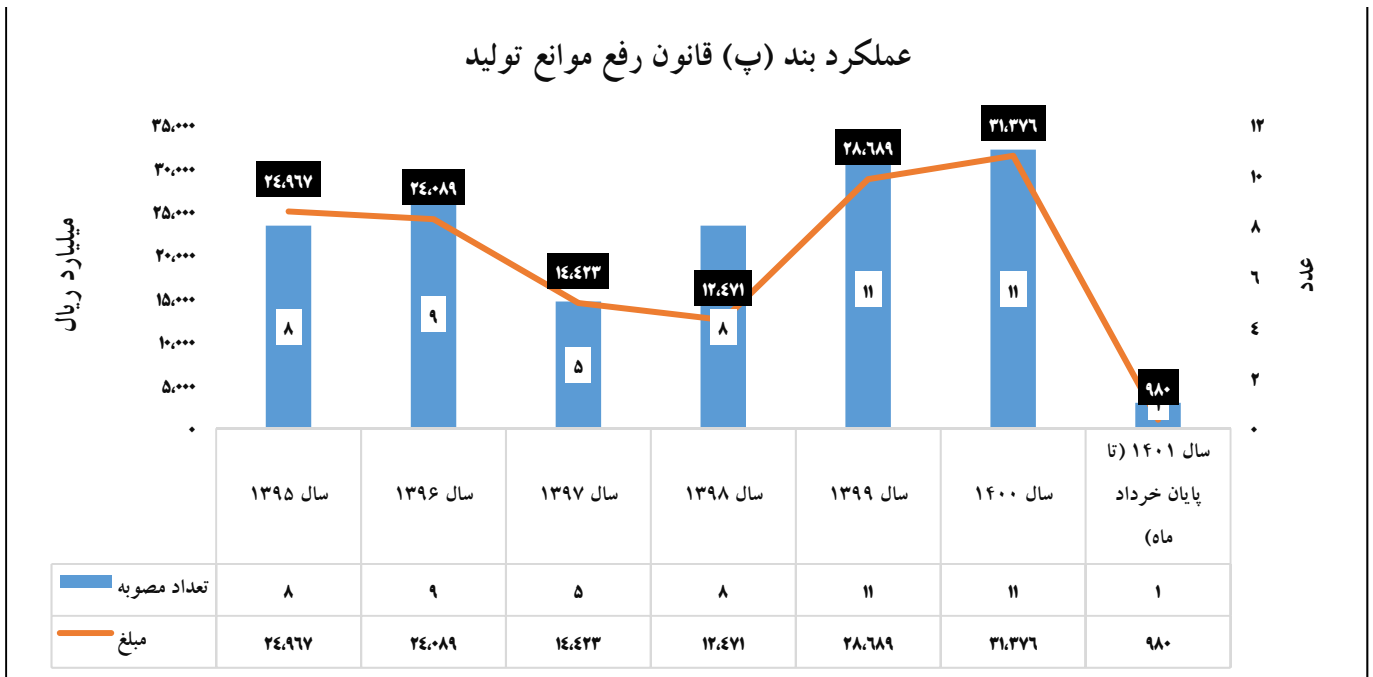
به موجب احکام قوانین بودجه سنواتی تسویه مطالبات قطعی اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی، نهادهای عمومی غیر دولتی، صندوق‌های بازنشستگی و شرکت‌های دولتی (حسب مورد) از دولت که در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط ایجاد شده است، با بدهی اشخاص یاد شده به دولت و یا بانک مرکزی، بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی به ترتیب از طریق اسناد تسویه خزانه نوع اول و اسناد تسویه خزانه نوع دوم به صورت جمعی - خرجی، انجام می‌شود. عملکرد کلی اسناد مذکور به شرح جدول ذیل است:

با توجه به نمودار فوق تا کنون، عملکرد صدور اسناد تسویه نوع اول مبلغ ۲۷۴,۲۹۱ میلیارد ریال و اسناد تسویه نوع دوم مبلغ ۶۹۴,۵۳۷ میلیارد ریال (جمعاً به مبلغ ۹۶۸,۸۲۸ میلیارد ریال) بوده است. اضافه می‌نماید ظرفیت مرتبط با تسویه و تهاتر در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ حذف شده است.

۵,۲ عملکرد بند (پ) ماده (۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور

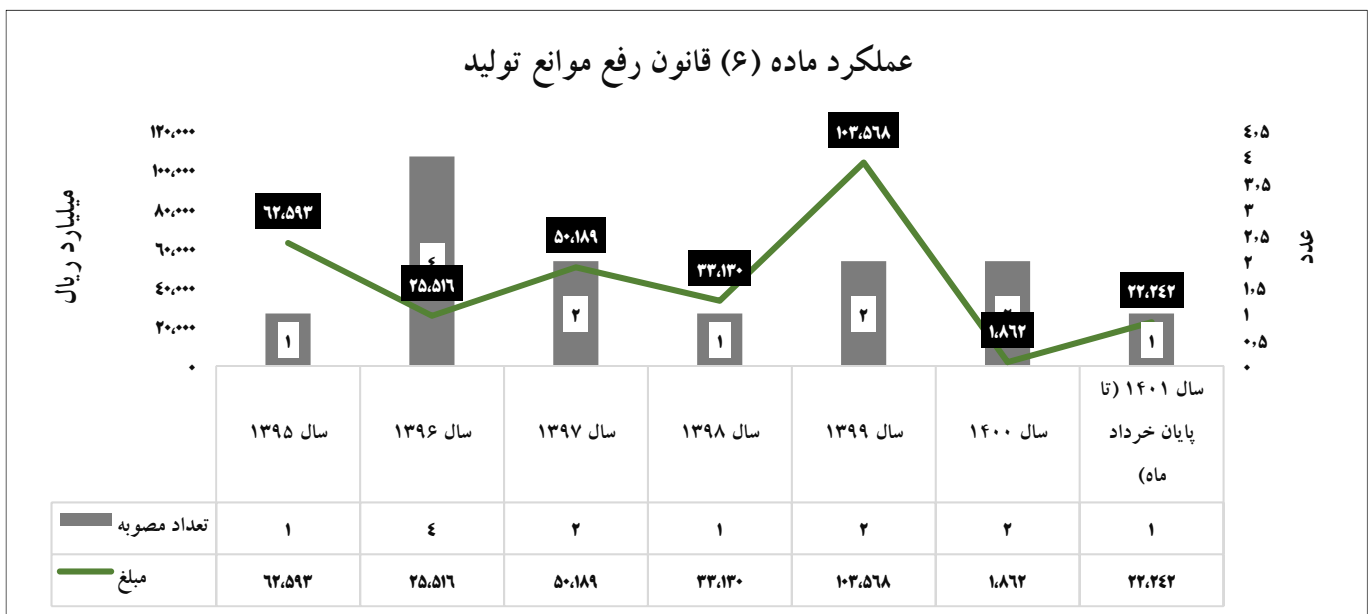
بر اساس بند (پ) ماده (۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، دولت مکلف است در صورت درخواست اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی، مطالبات خود از آنان را با بدهی شرکت‌های دولتی به آن‌ها تهاتر کند. شرکت دولتی که به این ترتیب جایگزین بدهکار می‌شود، موظف است مبلغ بدهی تسویه شده را به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کند. در ضمن به موجب تبصره (۱) ذیل بند یاد شده، دولت مجاز است این حکم را در مورد اشخاص، نهادها و موسسات عمومی غیردولتی و بانک‌ها نیز اجرا کند. عملکرد کلی حکم یاد شده به شرح نمودار ذیل است:

همانگونه که ملاحظه می‌شود از سال ۱۳۹۵ تا اکنون از محل بند (پ) ماده (۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، با صدور ۵۳ فقره مصوبه به مبلغ ۱۳۶,۹۹۵ میلیارد ریال تهاتر مطالبات دولت با بدهی شرکت‌های دولتی انجام شده است.

۵,۳ عملکرد ماده (۶) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور

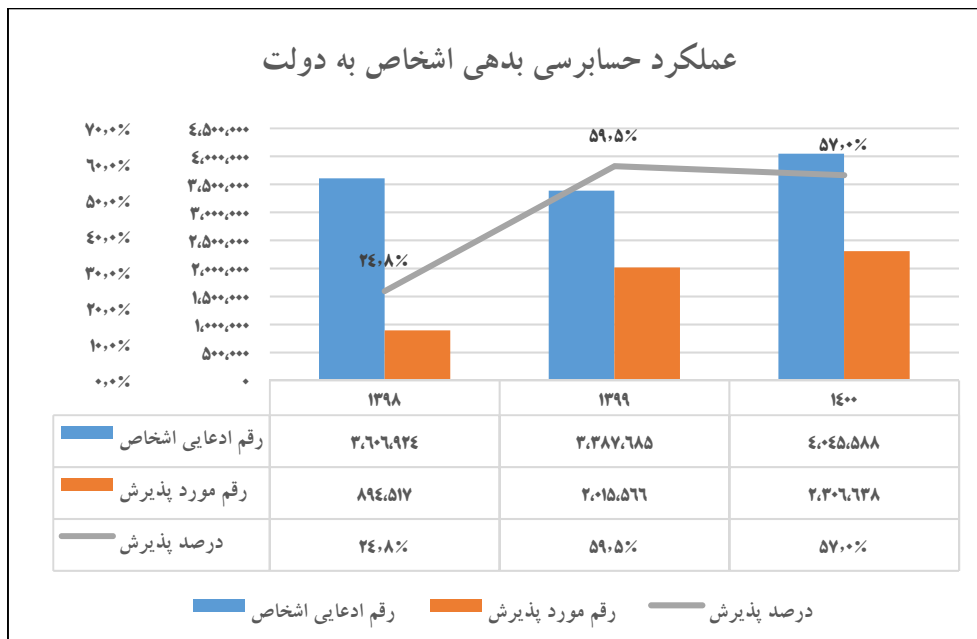
به موجب ماده (۶) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مقرر شده است آن دسته از بدهی‌های شرکت‌های دولتی (مورد تایید سازمان حسابرسی) که ناشی از تکالیف قانونی بوده و براساس حکم قانونی، دولت مجاز به تضمین بازپرداخت آنها شده است و همچنین بدهی شرکت‌های مادر تخصصی ناشی از تعهدات دریافت تسهیلات برای اجرای طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری که بعداً به شکل دارایی در چارچوب مقررات قانونی مربوط واگذار شده، لیکن تعهدات مذکور به خریدار منتقل نگردیده است، با پیشنهاد وزارت امراقصادی و دارایی و تصویب هیات وزیران به بدهی دولت منتقل می‌شود و در مقابل به میزان بدهی قابل انتقال به حساب بدهی دولت، سرمایه دولت به همان میزان در شرکت مربوط افزایش یابد. عملکرد حکم مذکور از زمان تصویب قانون، به شرح نمودار ذیل است:

با توجه به مراتب فوق، عملکرد ماده (۶) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور از سال ۱۳۹۵ تا کنون تعداد ۱۳ مصوبه و جمعاً به مبلغ ۲۹۹,۱۰۰ میلیارد ریال بوده است.

۵,۴ گزارش عملکرد حوزه حسابرسی داخلی و بررسی‌های ویژه مطالبات و بدهی‌ها

در اجرای تبصره (۲) ماده (۱) آیین‌نامه اجرایی ماده (۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۲۴۰/ت/۵۲۲۳۰ مورخ ۱۳۹۴/۵/۱۷ هیات محترم وزیران، که مقرر می‌دارد «بدهی‌ها و مطالبات دولت که توسط دستگاه اجرایی ذیربط اعلام نشده باشد، با اعلام وزارت امور اقتصادی و دارایی و تایید سازمان حسابرسی قطعی تلقی می‌شود»، بدهی‌ها و مطالبات دولت که متولی خاصی ندارد، بر اساس اعلام اشخاص مدعی طلب از دولت مورد رسیدگی اولیه از حیث مبانی قانونی ایجاد تعهد بر ذمه دولت، قرار گرفته و نتیجه آن برای انجام رسیدگی جامع و صدور گزارش حسابرسی ویژه و تعیین ارقام قطعی طلب از دولت به سازمان حسابرسی و یا مرجع قانونی حسابرسی ذیربط ارسال می‌شود.

همانگونه که ملاحظه می‌شود، از سال ۱۳۹۸ تا کنون مبلغ ۱۱,۹۸۲,۳۸۱ میلیارد ریال رقم مورد ادعای اشخاص مورد حسابرسی قرار گرفته که از رقم مذکور، مبلغ ۵,۲۲۳,۴۶۸ میلیارد ریال (حدود ۴۳٪) مورد پذیرش قرار گرفته است.

۶ اهم اخبار و رخدادها

- ۱- خزانه‌داری کل کشور طی اطلاعیه‌ای نتیجه پنجمین هفته عرضه اوراق بهادار دولتی منتهی به مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۰۱ را اعلام کرد (منبع: <http://www.shada.ir>)
- ۲- بنابر گزارش عملیات اجرایی سیاست پولی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، با توجه به پیش‌بینی بانک مرکزی از وضعیت نقدینگی در بازار بین‌بانکی، موضع عملیاتی بانک مرکزی در هفته منتهی به ۳۰ خرداد توافق بازخرید بود. از این رو، این بانک به اجرای عملیات بازار باز در قالب توافق بازخرید به مبلغ ۶۳۹,۵ هزار میلیارد ریال اقدام کرد. (منبع: www.cbi.ir)
- ۳- وزیر امور اقتصادی و دارایی با اشاره به تلاش‌ها و اقدامات انجام گرفته از سوی دولت برای کنترل موتورهای تورم‌زا در جامعه تأکید کرد، سرعت این موتورها در حال کاهش است. (منبع: www.shada.ir)
- ۴- بانک مرکزی در اجرای تکلیف مقرر در جزء نخست از بند «د» ذیل تبصره (۱۶) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور -مصوبه به شماره ۱۱۴۵۰۴/۷۱۵ مورخ ۲۹ اسفندماه سال ۱۴۰۰ مجلس شورای اسلامی- مبنی بر لزوم انتشار اطلاعات و جزییات مربوط به تسهیلات و تعهدات کلان و همچنین تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط، پرداختی توسط هر یک از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی در تارنمای بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران پس از تعیین مصادیق آن در شورای پول و اعتبار در پایان هر فصل، آمار تسهیلات و تعهدات کلان و تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط پرداختی توسط بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی را منتشر کرد. (منبع: www.cbi.ir)
- ۵- معاون سیاستگذاری اقتصادی وزیر امور اقتصادی و دارایی گفت: ارز ترجیحی عامل افزایش ثبت سفارش واردات بود و با اختصاص آن، تقاضای کاذب برای واردات و خروج آن از کشور شکل گرفت. (منبع: www.shada.ir)

۷ نکته آموزشی هفته:

در گزارش پیشین به نقش " ضامن " به عنوان یکی از ارکان انتشار صکوک پرداخته شد. در این گزارش به نقش " بازارگردان " یکی دیگر از ارکان انتشار صکوک می‌پردازیم:

بازارگردان، کارگزار معامله‌گر یا شرکت تامین سرمایه‌ای است که با اخذ مجوز لازم با تعهد به افزایش نقدشوندگی و تنظیم عرضه و تقاضای اوراق و تحدید دامنه نوسان قیمت آن، به داد و ستد آن اوراق می‌پردازد. بازارگردان اوراق اجاره توسط بانی معرفی و در صورت کفایت سرمایه با تأیید سازمان بورس و اوراق بهادار انتخاب می‌گردد. (ماده ۹ دستورالعمل انتشار اوراق اجاره)

یکی از وظایف بازارسازان یا بازارگردانان متخصص بورس حفظ بازار روان و منظم است. به همین دلیل هر وقت که تعادل اوراق تخصیص داده شده به آن‌ها به هم بخورد آن‌ها وارد عمل شده و با خرید و فروش اوراق به حساب خود به تعدیل عرضه و تقاضا کمک می‌کنند. به همین دلیل آن‌ها باید سرمایه کافی داشته باشند. در واقع بازارگردانان همزمان نقش خریدار و فروشنده اوراق بهادار را بر عهده دارند.

بازارگردانی در دو مفهوم مطرح است. در یک معنی، بازارگردانی یعنی مدیریت بازار که شامل برنامه‌ریزی، اجرا و کنترل امور گوناگون بازار و ابعاد مختلف بازاریابی است. در معنی دیگر بازارگردانی به معنی واسطه شدن در معاملات و خرید کالایی به نام خود و فروش آن است. آنچه مورد نظر ما در این بحث است معنی دوم بازارگردانی است.

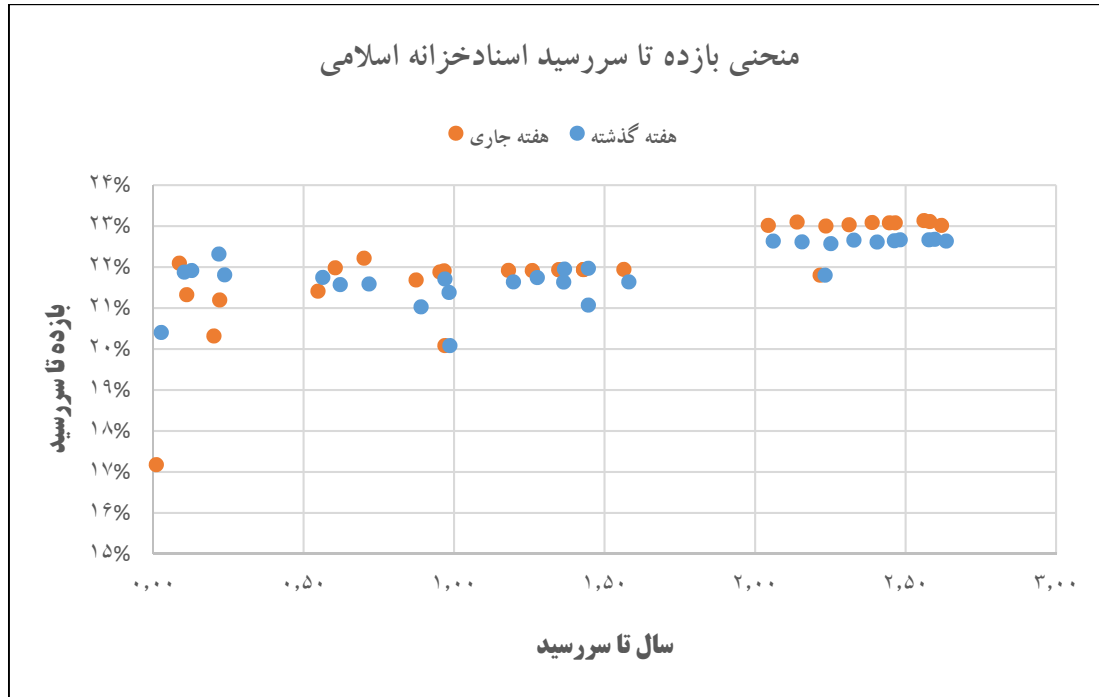
بازارگردان نهادی است که در روان نمودن بازار ثانویه اوراق بهادار نقش دارد و زمانی که بازار اوراق بهادار با کسادی روبه‌رو گردد این نهاد با خرید و فروش به روانی بازار کمک می‌کند. بازارگردان موظف است تا در مواقعی که دارنده اوراق به نقدینگی نیاز دارد و خواهان فروش اوراق خویش در بازار ثانویه است اما به دلیل رکود بازار خریدار مناسبی برای اوراق نمی‌یابد اوراق را از دارنده خریداری نماید. بازارگردان به تبادل اوراق اشتغال دارد. از یک سو اوراق را خریداری و از سوی دیگر به فروش آن‌ها مبادرت می‌ورزد. از این رو به لحاظ حقوقی بازارگردان مانند هر خریدار دیگر اوراق عمل می‌نماید و تفاوت این نهاد با خریدار عادی اوراق در این است که بازارگردان موظف به خرید اوراق در وضع کساد بازار اوراق بهادار است.

در گزارش آتی به نقش " موسسه رتبه بندی اعتباری " از دیگر ارکان انتشار صکوک می‌پردازیم.

(منبع: <https://sukuk.ir>)

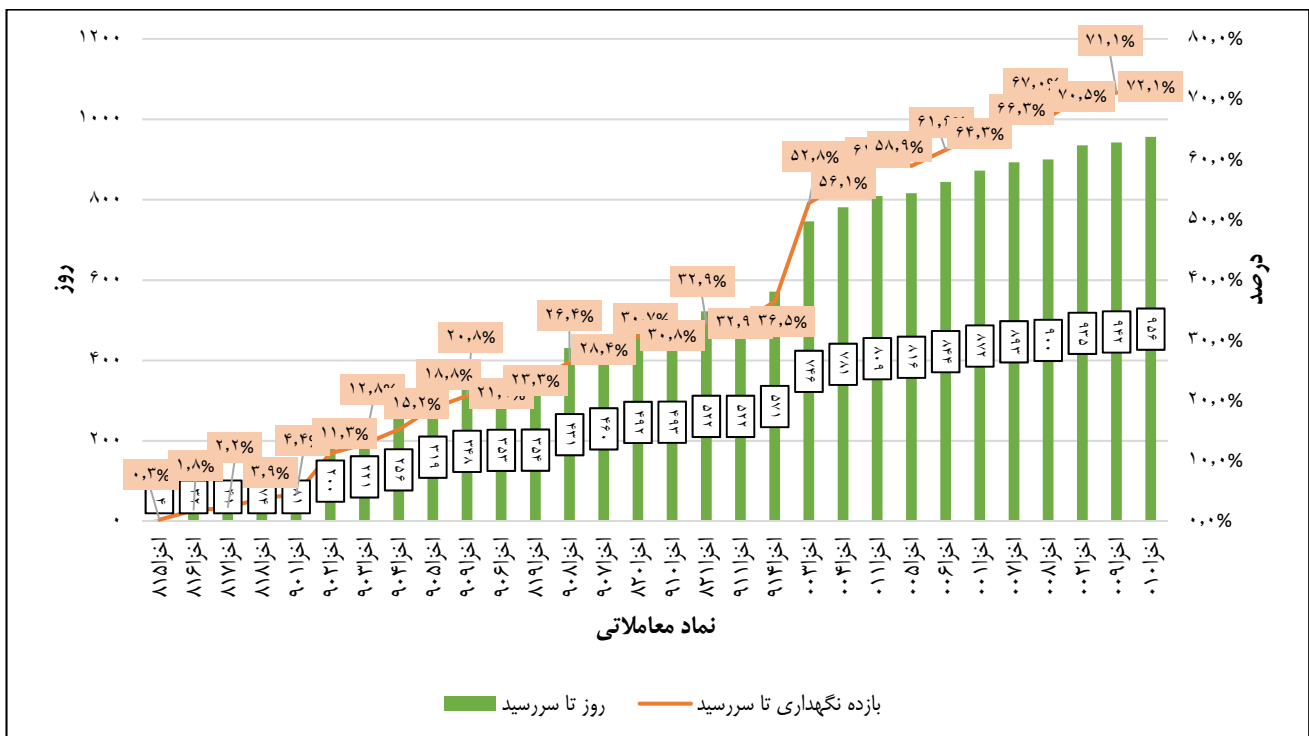
۸ فرصت‌های سرمایه‌گذاری در اسناد خزانه اسلامی دولت

۸,۱ نمودار مقایسه‌ای بازده تا سررسید انواع اسناد خزانه اسلامی نسبت به هفته گذشته

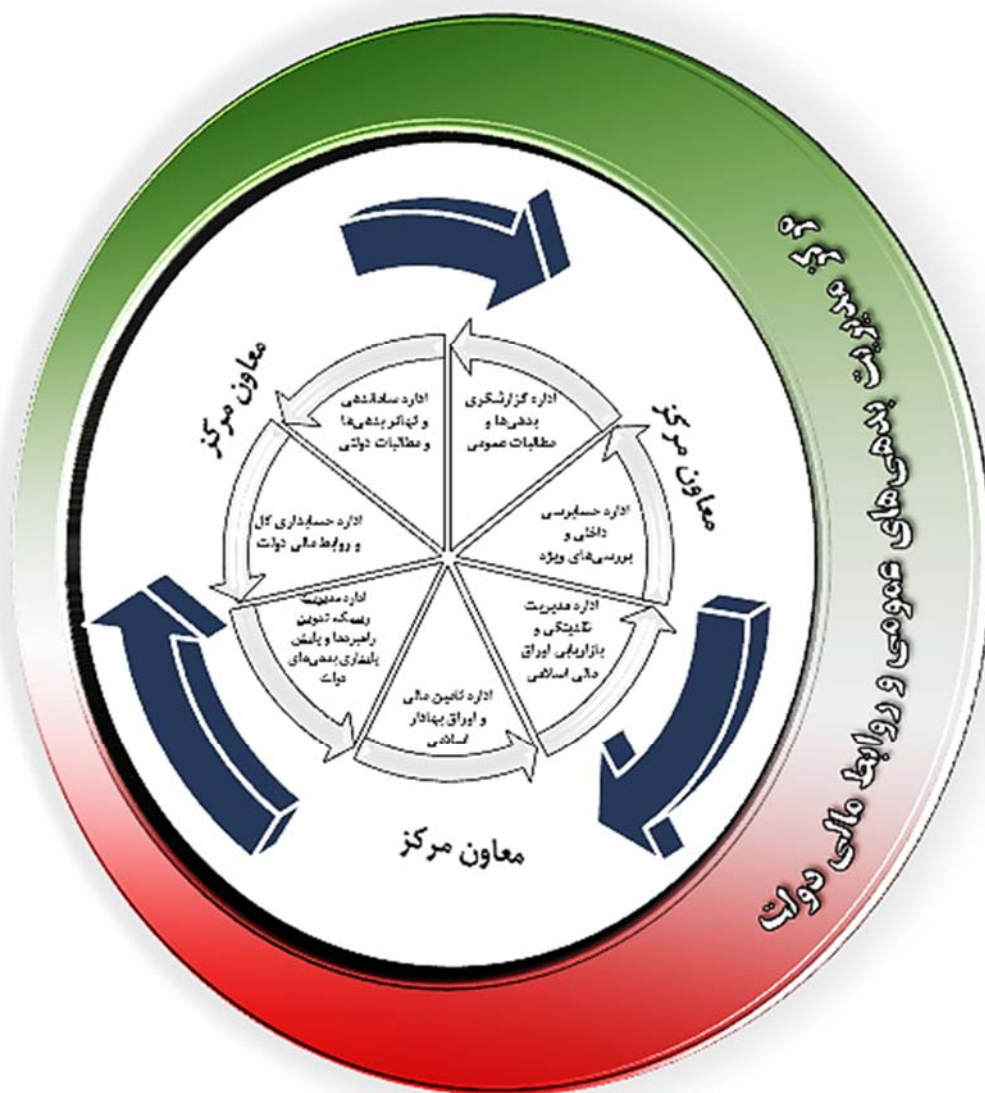
نمودار فوق، بازدهی تا سررسید (سالانه) انواع اسناد خزانه اسلامی در سررسیدهای مختلف را نشان می‌دهد. همانگونه که ملاحظه می‌شود، تحرکات محسوسی در بازده اسناد خزانه اسلامی کوتاه مدت و میان مدت مشاهده می‌شود.

۸,۲ نمودار مقایسه‌ای بازده نگهداری تا سررسید انواع اسناد خزانه اسلامی به تفکیک نماد معاملاتی

۸,۳ جدول بازده اسناد خزانه اسلامی دولت به تفکیک نماد معاملاتی

نام نماد	قیمت معامله	تاریخ آخرین معامله	تاریخ سررسید	YTM	بازده ساده
اخزا۱۵	۹۹۶,۶۳۰	۱۴۰۱/۰۳/۳۱	۱۴۰۱/۰۴/۰۶	۲۲,۸۰٪	۲۰,۵۷٪
اخزا۱۶	۹۸۱,۳۶۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۱/۰۵/۰۳	۲۳,۱۴٪	۲۱,۰۱٪
اخزا۱۷	۹۷۷,۲۵۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۱/۰۵/۱۲	۲۲,۱۴٪	۲۰,۲۳٪
اخزا۱۸	۹۶۱,۹۷۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۱/۰۶/۱۴	۲۰,۷۷٪	۱۹,۲۴٪
اخزا۱۹	۹۵۷,۰۰۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۱/۰۶/۲۱	۲۱,۶۱٪	۲۰,۰۰٪
اخزا۲۰	۸۹۷,۹۸۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۱/۱۰/۱۹	۲۱,۵۸٪	۲۰,۶۳٪
اخزا۲۳	۸۸۵,۴۹۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۱/۱۱/۱۰	۲۲,۱۳٪	۲۱,۲۶٪
اخزا۲۴	۸۶۷,۱۴۰	۱۴۰۱/۰۳/۳۱	۱۴۰۱/۱۲/۱۵	۲۲,۳۵٪	۲۱,۶۸٪
اخزا۲۵	۸۴۱,۳۰۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۲/۰۲/۱۸	۲۱,۷۹٪	۲۱,۵۲٪
اخزا۲۶	۸۲۷,۰۱۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۲/۰۳/۱۶	۲۱,۹۸٪	۲۱,۸۸٪
اخزا۲۷	۸۲۴,۱۴۰	۱۴۰۱/۰۳/۳۱	۱۴۰۲/۰۳/۲۱	۲۲,۰۰٪	۲۱,۹۴٪
اخزا۲۸	۸۱۰,۳۰۰	۱۴۰۱/۰۱/۳۱	۱۴۰۲/۰۳/۲۲	۲۰,۱۶٪	۲۰,۴۴٪
اخزا۲۹	۸۲۵,۰۰۰	۱۴۰۱/۰۳/۳۰	۱۴۰۲/۰۵/۲۸	۱۷,۹۶٪	۱۸,۲۲٪
اخزا۳۰	۷۹۰,۳۱۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۲/۰۶/۰۶	۲۲,۰۰٪	۲۲,۴۲٪
اخزا۳۱	۷۷۸,۰۰۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۲/۰۷/۰۴	۲۱,۹۹٪	۲۲,۵۹٪
اخزا۳۲	۷۶۴,۴۶۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۲/۰۸/۰۶	۲۲,۰۰٪	۲۲,۸۱٪
اخزا۳۳	۷۶۴,۰۴۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۲/۰۸/۰۷	۲۲,۰۰٪	۲۲,۸۲٪
اخزا۳۴	۷۵۲,۰۶۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۲/۰۹/۰۶	۲۲,۰۰٪	۲۳,۰۱٪
اخزا۳۵	۷۵۲,۰۶۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۲/۰۹/۰۶	۲۲,۰۰٪	۲۳,۰۱٪
اخزا۳۶	۷۳۲,۲۵۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۲/۱۰/۲۵	۲۲,۰۰٪	۲۳,۳۳٪
اخزا۳۷	۶۵۴,۰۰۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۳/۰۴/۱۸	۲۳,۰۶٪	۲۵,۸۵٪
اخزا۳۸	۶۴۰,۱۹۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۳/۰۵/۲۲	۲۳٪	۲۶,۲۳٪
اخزا۳۹	۶۱۹,۷۹۰	۱۴۰۱/۰۱/۲۰	۱۴۰۳/۰۶/۱۹	۲۱,۸۴٪	۲۵,۳۳٪
اخزا۴۰	۶۲۸,۶۹۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۳/۰۶/۲۶	۲۳,۰۴٪	۲۶,۳۹٪
اخزا۴۱	۶۱۸,۴۰۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۳/۰۷/۲۳	۲۳,۰۷٪	۲۶,۶۵٪
اخزا۴۲	۶۰۸,۰۰۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۳/۰۸/۲۱	۲۳,۱۳٪	۲۶,۹۶٪
اخزا۴۳	۶۰۰,۸۹۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۳/۰۹/۱۲	۲۳,۱۲٪	۲۷,۱۲٪
اخزا۴۴	۵۹۸,۵۰۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۳/۰۹/۱۹	۲۳,۱۲٪	۲۷,۱۸٪
اخزا۴۵	۵۸۶,۰۳۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۳/۱۰/۲۴	۲۳,۱۷٪	۲۷,۵۵٪
اخزا۴۶	۵۸۴,۰۰۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۳/۱۱/۰۱	۲۳,۱۴٪	۲۷,۵۷٪
اخزا۴۷	۵۸۰,۴۹۰	۱۴۰۱/۰۴/۰۱	۱۴۰۳/۱۱/۱۵	۲۳,۰۵٪	۲۷,۵۶٪

تهیه و تنظیم : اداره مدیریت ریسک، تدوین راهبردها و پایش پایداری بدهی‌های دولت

<https://iridmo.mefa.ir>

Riskmgn@mefa.gov.ir

<https://sokhan.mefa.ir/۸۰۸۲>